Štvrtok 6. októbra 2022

P9_TA(2022)0351

Nedávna humanitárna situácia a situácia v oblasti ľudských práv v etiópskom Tigraji, najmä situácia detí

Uznesenie Európskeho parlamentu zo 6. októbra 2022 o nedávnej humanitárnej situácii a situácii v oblasti ľudských práv v etiópskom Tigraji, najmä situácii detí (2022/2858(RSP))

(2023/C 132/10)

Európsky parlament,

— so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Tigraji a Etiópii, a najmä na uznesenia z 26. novembra 2020 ([1]) a zo 7. októbra 2021 ([2]),

— so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv,

— so zreteľom na Africkú chartu ľudských práv a práv národov,

— so zreteľom na štvrtý Ženevský dohovor z roku 1949 o ochrane civilných osôb počas vojny a na jeho dodatkové protokoly z rokov 1977 a 2005,

— so zreteľom na Dohovor OSN o utečencoch z roku 1951 a na jeho protokol z roku 1967,

— so zreteľom na správu Etiópskej komisie pre ľudské práva/Úradu vysokého komisára OSN pre ľudské práva z 3. novembra 2021 o spoločnom vyšetrovaní údajného porušovania medzinárodného práva v oblasti ľudských práv, humanitárneho a utečeneckého práva spáchaného všetkými zmluvnými stranami konfliktu v regióne Tigraj v Etiópskej federatívnej demokratickej republike a správu Etiópskej komisie pre ľudské práva z 11. marca 2022 o porušovaní ľudských práv a medzinárodného humanitárneho práva v regiónoch Afar a Amhara v Etiópii od septembra do decembra 2021,

— so zreteľom na rezolúciu Rady OSN pre ľudské práva zo 17. decembra 2021, ktorou sa zriaďuje medzinárodná komisia odborníkov na ľudské práva s cieľom dôkladne a nestranne vyšetriť obvinenia z porušovania a zneužívania páchaného od 3. novembra 2020 všetkými stranami konfliktu v Etiópii,

— so zreteľom na správu medzinárodnej komisie odborníkov na ľudské práva pre Etiópiu z 19. septembra 2022,

— so zreteľom na Dohovor OSN o právach dieťaťa (UNCRC),

— so zreteľom na Dohodu z Cotonou,

— so zreteľom na článok 144 ods. 5 a článok 132 ods. 4 rokovacieho poriadku,

A. keďže tento 23-mesačný konflikt vyvolal krízu spôsobenú ľudskou činnosťou a rozsiahle ľudské utrpenie, ktorému sa dalo v plnej miere predísť; keďže humanitárna situácia v celej Etiópii zostáva dramatická v dôsledku konfliktu, sucha a rozsiahleho vnútorného vysídľovania; keďže 24. augusta 2022 etiópske federálne vojenské lietadlá bombardovali škôlku v meste Mekelle v Tigraji, čo malo za následok detské obete;

B. keďže etiópska federálna vláda po vyhlásení humanitárneho prímeria v marci 2022 čiastočne zrušila humanitárne obliehanie Tigraja, ale pretrváva nedostatok základných potrieb vrátane potravín, liekov a palív;

C. keďže zraniteľné skupiny, najmä ženy a deti, najviac trpia prebiehajúcim konfliktom v Tigraji a naliehavo potrebujú ochranu; keďže deti z Tigraja sú vážne zasiahnuté následkami hladomoru, násilia, nedostatku lekárskej pomoci a vzdelávania, rozvrátenia rodín, nútených presunov a neustálej traumy;

([1]) Ú. v. EÚ C 425, 20.10.2021, s. 132.
([2]) Ú. v. EÚ C 132, 24.3.2022, s. 205.

D. keďže 1. októbra 2022 Africká únia (ďalej len „AÚ“) vyzvala etiópsku vládu, ako aj tigrajské orgány na mierové rozhovory, ktoré sa majú konať 8. októbra 2022 v Južnej Afrike; keďže tieto mierové rozhovory má viesť osobitný zástupca Africkej únie Olusegun Obasanjo, ktorého podporia bývalý prezident Kene Uhuru Kenyatta a bývalá viceprezidentka Južnej Afriky Phumzile Mlambo-Ngcuk; keďže vláda Etiópie prijala toto pozvanie 5. októbra 2022;

E. keďže ženy a deti sú neustále terčom úmyselných a neúmyselných bombových útokov, streľby, zabíjania a iných násilných činov vo vojne, ako aj etnického násilia, ktoré páchajú všetky strany konfliktu;

F. keďže všetky znepriatelené strany sa naďalej vo veľkej miere dopúšťajú znásilňovania a iných foriem sexuálneho násilia páchaného na ženách a dievčatách, ktoré čelia aj hrozbám smrti, etnickým urážkam a zadržiavaniu v podmienkach sexuálneho otroctva; keďže vnútorne presídlené utečenky a deti čelia zvýšenému riziku únosu a obchodovania s ľuďmi na účely sexuálneho vykorisťovania;

G. keďže tento konflikt je od začiatku neustále sprevádzaný množstvom prípadov údajného hrubého porušovania ľudských práv, humanitárneho práva a utečeneckého práva, ktorého sa dopúšťajú všetky strany konfliktu; keďže v dôsledku násilia a hladomoru zomrelo takmer pol milióna Etiópčanov a v dôsledku tohto konfliktu bolo vysídlených viac ako 1,6 milióna ľudí; keďže od začiatku vojny boli státisíce civilistov násilne vysídlené, nezákonne zabité alebo sa stali obeťami sexuálne a rodovo motivovaného násilia, masového svojvoľného zadržiavania, rabovania, únosov a odopierania humanitárnej pomoci a základných služieb, rabovania pomoci a jej presmerovania vojakom;

H. keďže jedno z troch tigrajských detí mladších ako päť rokov a polovica všetkých tehotných a dojčiacich žien trpí podvýživou; keďže približne 20 miliónov ľudí v Etiópii potrebuje humanitárnu pomoc, pričom takmer tri štvrtiny z nich sú ženy a deti; keďže Etiópia zažíva najhoršie sucho od roku 1981 a odhaduje sa, že 7,4 milióna ľudí čelí vážnej potravinovej neistote;

I. keďže percentuálny podiel detí v Tigraji zaočkovaných bežnými vakcínami sa prudko znížil v dôsledku nedostatku dodávok spôsobeného blokádou zo strany etiópskych síl; keďže smrteľné ochorenia, ako sú osýpky, tetanus a čierny kašeľ, sú na vzostupe;

J. keďže celkovo 1,39 milióna detí v Tigraji sa v dôsledku občianskej vojny v Etiópii nevzdeláva; keďže školstvo v Tigraji je trvalo poškodené množstvom úmrtí a vysokou mierou deštrukcie, ktoré zasiahli školský systém; keďže v sektore vzdelávania bolo zabitých 346 mužov a 1 798 žien, čo predstavuje spolu 2 164 osôb vrátane žiakov a študentov;

K. keďže od začiatku konfliktu je prístup humanitárnych organizácií do konfliktných zón systematicky obmedzovaný, a to aj napriek opakovaným výzvam medzinárodného spoločenstva a humanitárnych organizácií na zabezpečenie neobmedzeného, trvalého a bezpečného prístupu pre príslušné zainteresované strany; keďže humanitárni pracovníci sú terčom násilia páchaného všetkými stranami konfliktu; keďže od začiatku konfliktu bolo zabitých najmenej 23 humanitárnych pracovníkov;

L. keďže prístup k informáciám v reálnom čase vážne sťažujú obmedzenia vlády vrátane prerušenia komunikácie a bránenia podávaniu správ o udalostiach v Tigraji, ako aj v regiónoch Afar a Amhara, do ktorých sa konflikt rozšíril; keďže tieto výpadky komunikácie a obmedzenia fyzického prístupu pre nezávislých pozorovateľov do oblastí postihnutých konfliktom výrazne bránili zdokumentovaniu porušovania ľudských práv;

M. keďže medzinárodná komisia odborníkov na ľudské práva pre Etiópiu, ktorú zriadila OSN, uverejnila 19. septembra 2022 správu, v ktorej dospela k záveru, že existujú opodstatnené dôvody sa domnievať, že sa strany konfliktu dopustili vojnových zločinov a porušovania a poškodzovania ľudských práv;

N. keďže Eritrea zohráva v tomto konflikte veľmi deštruktívnu úlohu a prispela k jeho vyostreniu tým, že sa zapojila do konfliktu v Tigraji; keďže od konca septembra 2022 sa objavujú správy v médiách o opätovnom preniknutí do severného Tigraja;

O. keďže v septembri 2022 Tigrajský ľudový oslobodzovací front a etiópska vláda vyjadrili svoj záväzok zapojiť sa do mierového procesu pod vedením Africkej únie;

1. opakuje svoju naliehavú výzvu na okamžité ukončenie násilností a nastolenie bezpodmienečného prímeria v Tigraji a susedných regiónoch;

Štvrtok 6. októbra 2022

2. vyzýva na zabezpečenie okamžitého, úplného, bezpečného a trvalého prístupu humanitárnej pomoci ku všetkým osobám postihnutým konfliktom v tomto regióne;

3. pozitívne hodnotí pozvanie AÚ na mierové rozhovory v Južnej Afrike 8. októbra 2022; nabáda všetky strany, aby prijali toto pozvanie a začali rokovania v dobrej viere a v duchu dialógu, zmierenia a mieru;

4. vyzýva na okamžitý návrat k ústavnému poriadku a na vytvorenie mechanizmu pre monitorovanie prímeria; vyjadruje podporu všetkým diplomatickým snahám o ukončenie prebiehajúceho konfliktu v Etiópii, najmä mediáciou AÚ;

5. dôrazne odsudzuje úmyselné útoky na civilistov všetkými bojujúcimi stranami a verbovanie detí určitými bojujúcimi silami, o ktorom sa objavili správy; pripomína, že úmyselné útoky na civilné obyvateľstvo, útoky na deti a nábor a využívanie detských vojakov predstavujú vojnové zločiny a zločiny proti ľudskosti;

6. odsudzuje inváziu eritrejských síl do regiónu Tigraj; odsudzuje vojnové zločiny a porušovanie ľudských práv eritrejskými silami počas vojny v Etiópii; naliehavo vyzýva eritrejskú vládu, aby okamžite a trvalo stiahla svoje ozbrojené sily z Etiópie a zabezpečila zodpovednosť za svoje vojnové zločiny;

7. vyzýva všetky orgány v Etiópii, najmä federálnu vládu a regionálne vlády v Tigraji, Amhare a Afare, aby dodržiavali najvyššie normy v oblasti ľudských práv, prioritne riešili mimoriadne závažné vojnové zločiny páchané na najzraniteľnejších, najmä na deťoch a ženách, a aby chránili svoju mládež v súlade s Dohovorom OSN o právach dieťaťa;

8. je zdesený správami o znásilneniach a trestných činoch sexuálneho násilia páchaného na deťoch, ženách a mužoch, ktoré páchajú všetky bojujúce strany v obrovskom rozsahu; je hlboko znepokojený správami o zabíjaní a mrzačení detí v Tigraji, Amhare a Afare z etnických dôvodov, ktoré sú vojnovými zločinmi, a žiada, aby sa im venovala bezodkladná pozornosť;

9. opätovne vyzýva sily na všetkých stranách, aby dodržiavali medzinárodné ľudské práva, medzinárodné humanitárne a utečenecké právo; vyzýva etiópsku federálnu vládu a tigrajskú regionálnu vládu, aby zabezpečili vyvodenie zodpovednosti voči páchateľom vojnových zločinov spáchaných počas prebiehajúceho konfliktu; trvá na tom, že je potrebná spolupráca medzi miestnymi a medzinárodnými aktérmi, najmä Etiópskou komisiou pre ľudské práva a Radou OSN pre ľudské práva (UNHRC), pri zabezpečovaní nápravy pre osoby, ktoré prežili, a pre obete všetkých foriem vojnových zločinov a zločinov proti ľudskosti;

10. žiada, aby všetky dievčatá a ženy v Etiópii mali prístup k sexuálnemu a reprodukčnému zdraviu a právam; naliehavo vyzýva EÚ a členské štáty, aby zvýšili podporu službám v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv, a najmä antikoncepcii a prístupu k bezpečnému umelému prerušeniu tehotenstva, s osobitným dôrazom na zabezpečenie prístupu v regiónoch Etiópie postihnutých vojnou a humanitárnou katastrofou; vyzýva etiópsku vládu, aby splnila svoj záväzok vyšetriť mnohé závažné prípady rodovo motivovaného násilia v konflikte, ktoré páchajú všetky bojujúce strany;

11. je znepokojený správami o náraste počtu prípadov detských manželstiev a detskej práce, obchodovania s ľuďmi a transakčného sexu ako zúfalých prostriedkov na prežitie v regiónoch Etiópie postihnutých vojnou a humanitárnou katastrofou;

12. vyzýva na prijatie opatrení proti únosom utečencov a vnútorne vysídlených osôb, obchodovaniu s nimi a ich sexuálnemu vykorisťovaniu v Tigraji, Amhare, Afare a Eritrei a na poskytovanie pomoci a ochrany všetkým obetiam bez diskriminácie na základe rasy alebo etnickej príslušnosti, štátnej príslušnosti, zdravotného postihnutia, veku, pohlavia alebo sexuálnej orientácie;

13. naliehavo vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby zvýšili podporu pre núdzové rehabilitačné centrá pre ženy a deti vrátane detí narodených po znásilnení, ktoré by chránili a rehabilitovali osoby, ktoré prežili rodovo motivované násilie, obchodovanie s ľuďmi a sexuálne vykorisťovanie; zdôrazňuje význam poskytovania prístrešia, psychosociálnych služieb a odbornej prípravy pre osoby, ktoré prežili, a požaduje dodatočnú podporu pre existujúce útulky;

14. pripomína, že mimosúdne popravy, nedobrovoľné zmiznutia, svojvoľné zadržiavanie, mučenie a zlé zaobchádzanie, nútené vysídľovanie, sexuálne a rodovo motivované násilie, znásilňovanie a skupinové znásilňovanie, útoky na humanitárnych pracovníkov, útoky na civilnú infraštruktúru, ako sú školy a nemocnice, a ničenie a rabovanie verejného a súkromného majetku, predstavujú podľa medzinárodného práva vojnové zločiny;

15. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali vnútroštátne iniciatívy v oblasti zodpovednosti založené len na jasných, transparentných, účinných a merateľných ukazovateľoch, ktoré zabezpečia nezávislú a nestrannú spravodlivosť a zodpovednosť pre obete a osoby, ktoré prežili;

16. dôrazne odsudzuje používanie vyhladovania ako vojnovej metódy; pripomína, že marenie dodávok potravín a zdravotnej starostlivosti a odopieranie týchto služieb predstavuje zločiny proti ľudskosti; pripomína, že humanitárna pomoc a podpora je založená na zásadách ľudskosti, nestrannosti, neutrality a nezávislosti;

17. opakuje svoju výzvu na úplné obnovenie základných verejných služieb, ako je elektrická infraštruktúra, bankové služby, školy a nemocnice, ako aj na okamžité zrušenie obmedzení telekomunikácií v Tigraji;

18. vyzýva vnútroštátne a regionálne orgány, aby zabezpečili, že vnútorne vysídlené osoby a utečenci budú mať právo na bezpečný návrat do svojich domovov alebo do miest bydliska na dobrovoľnom základe a aby vytvorili spravodlivý, prístupný a nezávislý mechanizmus na kompenzáciu strát alebo škôd na bývaní, majetku a pôde; naliehavo vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby pomáhali a podporovali organizovanie a monitorovanie návratov;

19. dôrazne odsudzuje skutočnosť, že výnimočný stav viedol k etnicky motivovanému zatýkaniu, obťažovaniu, bitiu a útočeniu na novinárov; vyzýva na okamžité prepustenie všetkých novinárov, ktorí sú naďalej svojvoľne zadržiavaní, a na zabezpečenie slobody prejavu a slova; vyzýva bojujúce strany, aby zabezpečili voľný prístup tlači a umožnili novinárom bezpečne vykonávať prácu;

20. vyjadruje znepokojenie nad bezpečnosťou a životnými podmienkami nezávislých humanitárnych pracovníkov v regióne; dôrazne odsudzuje všetky útoky na humanitárnych pracovníkov a kritickú infraštruktúru a pokračujúce zabavovanie dodávok humanitárnej pomoci OSN;

21. opakovane vyzýva etiópsku vládu, aby podpísala a ratifikovala Rímsky štatút Medzinárodného trestného súdu; zdôrazňuje potrebu nezávislého a nestranného mechanizmu na riešenie pretrvávajúcich porušení a zodpovednosti;

22. vyzýva všetky bojujúce strany, aby okamžite ukončili nepriateľské akcie a dosiahli formálnu dohodu o prímerí bez vopred stanovených podmienok; opakuje výzvu na národný dialóg, ktorý musí byť čo najinkluzívnejší, najrozsiahlejší a najtransparentnejší so zapojením zástupcov občianskej spoločnosti a opozičných strán, aby bol splnený jeho cieľ byť skutočným katalyzátorom zmierenia; naliehavo vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby sa v plnej miere zapojili do mierového procesu s cieľom zabezpečiť jeho dôveryhodný pokrok;

23. berie na vedomie určitý pozitívny vývoj v krajine, ako napríklad humanitárne prímerie z 24. marca 2022 a prepustenie niektorých politických väzňov, rozsiahlejší prístup humanitárnej pomoci počas prímeria, a najmä verejné vyhlásenia etiópskej vlády a tigrajského vedenia, že sa zaviažu k mierovým rozhovorom pod vedením AÚ;

24. víta obnovenie mandátu Oluseguna Obasanjoa ako vysokého predstaviteľa AÚ pre Africký roh; očakáva ďalšie kroky v nadväznosti na vyhlásenia o predpokladanom vymenovaní trojice mediátorov AÚ na vysokej úrovni s cieľom venovať prioritu dohode o trvalom prímerí, nerušenému prístupu humanitárnej pomoci do všetkých oblastí a okamžitému stiahnutiu eritrejských síl a uľahčiť vyvodenie zodpovednosti a vnútorné zmierenie; vyzýva na čo najrýchlejšie vykonanie týchto opatrení;

25. opakuje svoju výzvu, aby EÚ a jej členské štáty prijali opatrenia na ochranu ľudských práv a prijali sankcie proti páchateľom porušovania ľudských práv prostredníctvom globálneho sankčného režimu v oblasti ľudských práv;

26. zdôrazňuje, že situácia utečencov v regióne sa naďalej zhoršuje; v tejto súvislosti vyzýva EÚ a všetky jej členské štáty, aby zintenzívnili presídľovanie z regiónu, poskytovali humanitárne víza ohrozeným osobám a uľahčili zlučovanie rodín; vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby zabezpečili účinný prístup k medzinárodnej ochrane v EÚ a zabezpečili dodržiavanie základných práv osôb žiadajúcich o medzinárodnú ochranu v súlade s právom EÚ a medzinárodným právom;

27. podporuje Komisia v odložení vyplácania rozpočtovej podpory etiópskej vláde od decembra 2020; vyzýva Komisiu, aby pokračovala v podpore regiónu zachraňujúcej životy zameranej na občiansku spoločnosť a nezávislé humanitárne organizácie a aby zintenzívnila svoje úsilie o zaistenie bezpečnosti detí; vyzýva Komisiu, aby prehodnotila svoje obmedzenie rozpočtovej podpory na vykonávacie opatrenia s cieľom umožniť pokračovanie realizácie rozvojových projektov mimo zóny konfliktu;

Štvrtok 6. októbra 2022

28. vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že Bezpečnostná rada OSN (BR OSN) nedokáže účinne riešiť situáciu v Etiópii a v regióne; dôrazne vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby vyzvali BR OSN, aby usporadúvala pravidelné verejné schôdze o Etiópii a regióne Tigraj a aby podnikla zmysluplné a rozhodné kroky na zabezpečenie neobmedzovaného prístupu humanitárnej pomoci, umožnenie ochrany civilného obyvateľstva, ukončenie závažného porušovania medzinárodného práva a zabezpečenie zodpovednosti za vojnové zločiny;

29. pripomína, že UNHRC sa vo svojej rezolúcii S-33/1 o situácii v oblasti ľudských práv v Etiópii prijatej 17. decembra 2021 rozhodla zriadiť Medzinárodnú komisiu expertov pre ľudské práva pre Etiópiu (ICHREE); naliehavo vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby podporili pridelenie primeraných finančných prostriedkov OSN ICHREE, a vyzýva etiópsku federálnu vládu, aby ICHREE uľahčila neobmedzený prístup; vyzýva UNHRC, aby obnovila mandát ICHREE a poskytla jej dostatok času, ako aj technickej pomoci a potrebných rozpočtových zdrojov na vykonávanie mandátu bez obmedzenia jeho časového alebo geografického rozsahu;

30. uznáva zistenia uvedené v správe Medzinárodnej komisie expertov pre ľudské práva o Etiópii (A/HRC/51/46) z 19. septembra 2022, v ktorej sa dokumentujú prípady vojnových zločinov; vyzýva Komisiu, aby vyhodnotila a využila závery a odporúčania, a etiópske orgány, aby uznali tieto výsledky v úsilí o obnovenie ochrany ľudských práv a o nápravu pre obete vojnových zločinov; ďalej vyzýva všetky strany konfliktu, aby schválili odporúčania spoločného vyšetrovania úradníka OSN pre ľudské práva a etiópskej komisie pre ľudské práva;

31. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Komisii, podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, federálnej vláde a Federálnej snemovni Etiópie, tigrajským orgánom, vláde Eritrejského štátu, vládam Medzivládneho úradu pre rozvoj, Africkej únii a jej členským štátom, Panafrickému parlamentu a Spoločnému parlamentnému zhromaždeniu AKT – EÚ.